

Inecuatii exponentiale si logaritmice

Cudalba George clasa a X a B

Inecuații exponentiale

- Rezolvarea inecuațiilor exponentiale se bazează pe proprietățile de monotonie ale funcțiilor exponentiale.

Funcțiile exponentiale sunt crescătoare când au bazele supraunitare și descrescătoare când bazele sunt subunitare.

La rezolvarea inecuațiilor exponentiale se utilizează următoarele afirmații:

- 1**-Dacă $a > 1$, inecuația $a^{f(x)} > a^{g(x)}$ este echivalentă cu inecuația $f(x) > g(x)$, adică semnul inecuației nu se schimbă.
- 2**-Dacă $0 < a < 1$, inecuația $a^{f(x)} > a^{g(x)}$ este echivalentă cu inecuația $f(x) < g(x)$ adică semnul inecuației se schimbă în opus.

- **3**-Inecuatia $[h(x)]^{f(x)} > [h(x)]^{g(x)}$ este echivalenta cu totalitatea de sisteme:

$$\begin{cases} h(x) > 1 \\ f(x) > g(x) \end{cases}$$

$$\begin{cases} 0 < h(x) < 1 \\ f(x) < g(x) \end{cases}$$

4-Inecuatia $a^{f(x)} < b$ unde $b \leq 0$, nu are solutii.

5-Inecuatia $a^{f(x)} > b$, unde $b \leq 0$ are solutiile $x \in D(f)$.

6-Daca $a > 1$, inecuatia $a^{f(x)} > b$ unde $b > 0$, este echivalenta cu inecuatia $f(x) > \log_a b$.

7-Daca $0 < a < 1$, inecuatia $a^{f(x)} > b$ unde $b > 0$, este echivalenta cu inecuatia $f(x) < \log_a b$.

Exerciții rezolvate

- **1** - Sa se rezolve inecuatia:

$$3 \times 4^{x+3} - 12 \geq 7\sqrt[3]{10 - 4^{x+1} + 3 \times 2^{3x+4}} + 11\sqrt[5]{3 \times 8^{x+2} + 5 \times 2^{x+1} + 3}$$

Rezolvare

Inecuatia este echivalenta cu:

$$48 \times 4^{x+1} - 12 \geq 7\sqrt[3]{10 \times 4^{x+1} + 6 \times 8^{x+1}} + 11\sqrt[5]{24 \times 8^{x+1} + 2^{x+1} + 3}$$

Egalitatea se realizeaza pentru $x = -1$, si prin impartirea ambilor termeni la 4^{x+1} obtinem $48 \geq f(x)$, unde f este o functie strict descrescatoare deci si injectiva. Cum $f(-1) = 48$ relatia devine $f(-1) \geq f(x) \Leftrightarrow x \geq -1 \Leftrightarrow x \in [-1, \infty)$

● **2**-Sa se rezolve:

$$13(3^{2 \lg x} + 2^{2 \lg x}) \leq (3 \times 3^{\lg x} + 2 \times 2^{\lg x})^2$$

Rezolvare

Notam $\lg x = y$ si inegalitatea devine :

$$13(3^{2y} + 2^{2y}) \leq (3 \times 3^y + 2 \times 2^y)^2$$

Aplicand inegalitatea lui **Cauchy-Buniakovski-Schwarz** obtinem:

$$(3 \times 3^y + 2 \times 2^y)^2 \leq (3^2 + 2^2)(3^{2y} + 2^{2y}) = 13(3^{2y} + 2^{2y})$$

$$\text{Rezulta egalitate deci } \frac{3^y}{3} = \frac{2^y}{2} \rightarrow 3^{y-1} = 2^{y-1} \rightarrow y = 1 \rightarrow x = 1$$

● **3**-Demonstrati ca inegalitatea are loc oricare ar fi $x \in R$:

$$a^x + (a+1)^x + (a^2 + 5a + 6)^x \geq (a+2)^x + (a+3)^x + (a^2 + a),$$

$$a > 0$$

Rezolvare

Ecuatia este echivalenta cu:

$$\begin{aligned} a^x + (a+1)^x + (a+2)^x(a+3)^x &\geq (a+2)^x + (a+3)^x + a^x(a+1)^x + 1 \Leftrightarrow \\ (a+2)^x(a+3)^x - (a+2)^x - (a+3)^x + 1 &\geq a^x(a+1)^x - a^x - (a+1)^x + 1 \Leftrightarrow \\ [(a+2)^x - 1][(a+3)^x - 1] &\geq [a^x - 1][(a+1)^x - 1].(1) \end{aligned}$$

Pentru $x=0$ se verifica.

Fie $x > 0 \rightarrow (a+1)^x < (a+2)^x$ si $1 < a^x < (a+3)^x \rightarrow 0 < (a+1)^x - 1 < (a+2)^x - 1$ si prin inmultire se obtine (1).

Fie $x < 0 \rightarrow (a+2)^x < (a+1)^x < 1$ si $(a+3)^x > 1 - a^x > 0 \rightarrow$

$1 - (a+2)^x > 1 - (a+1)^x > 0$ si $1 - (a+3)^x > 1 - a^x > 0$ si prin inmultire se obtine (1). Analog $x \in R$.

● **4**-Sa se rezolve inecuatia:

$$a^{\log_b 2x} + x^{\log_b x} \leq a + b, a, b \in (1, \infty).$$

Rezolvare

$$a^{\log_b 2x} = (a^{\log_b x})^{\log_b 2} = (x^{\log_b a})^{\log_b 2} = (x^{\log_b a})^{\log_b a} = y^{\log_b a}$$

Am notat $x^{\log_b a}$ cu y .

Inecuatia devine : $y^{\log_b a} + y \leq a + b$ si cum functia $f(y) = y^{\log_b a} + y$ este strict crescatoare si $f(b) = a + b$.

Inecuatia se mai scrie:

$$f(y) \leq f(b) \rightarrow y \leq b \leftrightarrow x^{\log_b x} \leq b \leftrightarrow (\log_b x)^2 \leq 1 \leftrightarrow x \in \left[\frac{1}{b}, b \right)$$

5-Sa se rezolve inecuatia:

$$x^{\log_a x + 1} > a^2, a > 0, a \neq 1$$

Rezolvare

Se considera cazurile: $a > 1, 0 < a < 1$.

Daca $a > 1$, atunci prin logaritmare in baza a obtinem :

$$\log_a x [1 + \log_a x] > 2 + \log_a x \Leftrightarrow \log_a x > 2 \rightarrow \log_a x < -\sqrt{2} \text{ sau } \log_a x > \sqrt{2} \rightarrow x \in (0, a^{-\sqrt{2}}) \cup (a^{\sqrt{2}}, \infty)$$

$$\text{Daca } 0 < a < 1 \rightarrow -\sqrt{2} < \log_a x < \sqrt{2} \rightarrow x \in (a^{\sqrt{2}}, a^{-\sqrt{2}})$$

Inecuatii logaritmice

- Rezolvarea inecuatilor logaritmice se bazeaza pe proprietatile de monotonicitate ale functiei logaritmice.

Funcția logaritmică este crescătoare dacă baza este supraunitară și descrescătoare dacă baza este subunitară

1- Dacă $a > 1$, inecuația $\log_a f(x) > \log_a g(x)$ este echivalentă cu sistemul de inecuatii: $\begin{cases} f(x) > g(x), \\ g(x) > 0. \end{cases}$

2- Dacă $0 < a < 1$, inecuația $\log_a f(x) > \log_a g(x)$ este echivalentă cu sistemul de inecuatii: $\begin{cases} f(x) < g(x) \\ f(x) > 0. \end{cases}$

3- Inecuația $\log_{h(x)} f(x) > \log_{h(x)} g(x)$ este echivalentă cu totalitatea sistemelor de inecuatii: $\begin{cases} \begin{cases} h(x) > 1, \\ f(x) > g(x) > 0, \end{cases} \\ \begin{cases} 0 < h(x) < 1 \\ 0 < f(x) < g(x) \end{cases} \end{cases}$

Exercitii rezolvate

- **1**-Daca $p \in (0,1)$ este fixat si:

$$A = \{y \in (0, \infty) - \{1\} \mid x^2 \log_y p - x \log_p y - 4 \geq 0, \forall x \in R\}$$

Rezolvare

Notam cu $a = \log_p y$, inecuatia devine:

$$\frac{x^2}{a} - xa + 3a - 4 \geq 0, \forall R$$

Deci se impune ca $a > 0$ si $\Delta \leq 0 \rightarrow$

$$a^2 - \frac{4(3a-4)}{a} \leq 0 \rightarrow a^3 - 12a + 16 \leq 0 \leftrightarrow (a-2)^2(a+4) \leq 0$$

$$\rightarrow a = 2 \rightarrow \log_p y = 2 \rightarrow p^2 = y \rightarrow A = \{p^2\}$$

● **2**-Sa se rezolve inecuatia:

$$\log_a(1 + \log_a x) \geq a(1 - x), a > 0, a \neq 1$$

Rezolvare

Daca $a > 1 \rightarrow x > \frac{1}{a} \rightarrow x \in \left(\frac{1}{a}, \infty\right)$ iar daca $0 < a < 1 \rightarrow 0 < ax < 1 \rightarrow x \in \left(0, \frac{1}{a}\right)$.

In ambele cazuri functia $f(x) = \log_a(\log_a(ax)) + a(x - 1)$ este strict crescatoare si ecuatia $f(x) = 0$ are o solutie unica $x = 1$ care se afla in ambele domenii de definitie. Inecuatia este echivalenta cu:

$$f(x) \geq f(1) \rightarrow x \geq 1.$$

$$\text{Daca } a > 1 \rightarrow x \in [1, \infty), \text{ iar daca } 0 < a < 1 \rightarrow x \in \left[1, \frac{1}{a}\right)$$

- **3**-Daca $u, v \in \mathbb{C} - \mathbb{R}$ astfel incat $|u| = |v| = 1$ si $w = \frac{1+uv}{u+v}, u+v \neq 0$. Sa se rezolve inecuatia $(x-2)\log_{|w|} 3 + \log_{|w|}(3^x - 4) > \log_{|w|}(6 \times 3^{x-2} - 2)$

Rezolvare

Se constata ca $|w| \neq 1$ si inecuatia se mai scrie:

$$\log_{|w|} 3^{x-2}(3^x - 4) > \log_{|w|}(6 \times 3^{x-2} - 1).$$

Daca $|w| > 1$, atunci:

$$(3^{x-1})^2 - \frac{10}{3}3^{x-1} + 1 > 0.$$

Notam 3^{x-1} cu t :

$$3t^2 - 10t + 3 > 0 \rightarrow t < \frac{1}{3}, t > 3, 3^{x-1} < \frac{1}{3}, 3^{x-1} > 3, x > 2, x \in (-\infty, 0) \cup (2, \infty).$$

Daca $|w| < 1 \rightarrow x \in (0, 2)$.

4-Sa se rezolve inecuatia:

$$\log_{ax} x - \log_{a^2x} x + \log_{a^3x} x > 0$$

Rezolvare

Trecem in baza a si notam $\log_a x = y \rightarrow \frac{y(y^2+4y+5)}{(y+1)(y+2)(y+3)} \geq 0 \rightarrow$

$$y \in (-\infty, -3) \cup (-2, -1) \cup [0, \infty);$$

$$\log_a x < \log_a a^{-3} \text{ sau } \log_a a^{-2} < \log_a x < \log_a a^{-1} \text{ sau } \log_a x \geq \log_a 1$$

$$x \in (0, a^{-3}) \cup (a^{-2}, a^{-1}) \cup [1, \infty); \text{ iar pentru } 0 < a < 1 \rightarrow$$

$$x \in (a^{-3}, \infty) \cup (a^{-1}, a^{-2}) \cup (0, 1).$$

● **5**-Sa se rezolve inecuatia:

$$\log_{\sqrt{3}}(2-x) + 4\log_9(6-x) > 2$$

Rezolvare

Inecuatia este echivalenta cu:

$$2\log_3(2-x) + 2\log_3(6-x) > 2 \rightarrow$$

$$\log_3(2-x)(6-x) = 1 \leftrightarrow (2-x)(6-x) = 3 \rightarrow$$

$$x = 4 - \sqrt{7}.$$

Pentru $x \in (-\infty, 2)$ inecuatia se mai scrie:

$$\log_3(2-x)(6-x) > \log_3 3 \rightarrow x^2 - 8x + 9 > 0 \rightarrow$$

$$x \in (-\infty, -4 - \sqrt{7}) \cup (4 + \sqrt{7}) \cap (-\infty, 2) \rightarrow x \in (-\infty, 4 - \sqrt{7})$$